

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 1. септембра 1896.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Наредба

срп. прав. нар. цркв. Саборскога Одбора, упућена архијерејезанској и осталим епархијским конзисторијама, као и архијерејезанском и осталим епархијским административним одборима у предмету надлежности при установљењу рескриптуалне наплате парохијском свештенству.

Ad C. O. 1800./895. ex 1896.

Поводом тим, што се у случајевима установљења рескриптуалне наплате парохијског свештенства односно снижења или повишења разредне свештеничке дотације догађало и догађа, да у питањима такове природе епархијске конзисторије установљују надлежност за себе у првом степену, те у истима поступају и мериторна решења доносе, не обзирући се на одредбу у §. 10. тачка γ.) IV. А. прев. кр. рескрипта

од 10. авг. 1868. и са овим у свези на чл. XXX. прев. кр. решења од 29. маја 1871. о привременом уређењу енархија, у смислу којих сва она питања и спорови, који се на установљење граница, а с тим у свези и дотације свештеничке, као и на установљење нових парохија односи, спадају у првом степену у надлежност и делокруг епархијских административних одбора, а никако у надлежност и делокруг епархијских конзисторија, услед чега је такови од стране епархијских конзисторија спроведен поступак и мериторно решена ствар, било да је таква овом Саборском Одбору, било пак високодостојном српском православном Митрополитско-Црквеном Савету од епархијских конзисторија на више разматрање доспеда, у целости укинута и епархијском административном одбору као надлежном првостепеном форуму упућена — нашао је овај Саборски

Одбор за потребно, сходно својој начелној одлуци од потписаног дана и под горњим бројем, упозоривши (*нашиш*) на одредбе у горехваљеној уредби у том погледу устављене, ставити у дужност (*нашиш*), да у овом питању сходно закону поступи, што ће рећи, да се у будуће сви спорови такове врсте, ако би евентуално на решење епархијској конзисторији поднесени били, надлежном епархијском административном одбору као првостепеном форуму на поступање уступити имају.

Ова наредба доставља се како свима конзисторијама, тако и свима административним одборима ове митрополије.

Из седнице срп. прав. нар. цркв. Саборског Одбора, држане у *Карловцима* 21. јуна (3. јула) 1896.

Г е р г и ј е с. р.
Патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Религија и народност, као основи васпитања.

Написао Н. Макавејски.

Један од великих мислилаца старога света почиње пету књигу свога знаменитог труда овим речима: „Нико не може оспорити то, да особита брига законодавца мора управљена бити на васпитање подмлатка, јер занемарење овога дела у држави, шкоди њезином политичком доброустројству.“ Две тисуће година не поколебаше и не постарише истину ове тврдње Аристотелове. Питање о васпитању и сада стоји на истој висини питања државне важности, и сада се оно спроводи у свима државама света с таким интересом, често и с таким пажњом, као да се појавило већерас или пре два три дана. А узрок и животна свежина његова појмљива је. Још Локе је говорио, да од свију људи девет десетина својим карактером и свим навикама живота свога дугују искључиво васпитању. Васпитање је једна од оних снажних сила, која је кадра кретати по извесним законима живот друштва и целе државе. Ево заиста се многи недостатци врло често приписују у овом животу погрешци

васпитања. Ево зашто у оним тренутцима, када недостатци ови особито јасно избију у друштвеном сазнању, питања васпитања постају дневно зло и зашто се почињу изнова решавати, када се по нужди разматра и тумачи опет оно, што се већ давно сматрало за коначно решено.

Тешко да ћемо погрешити ако рекамо, да у данашње доба живимо у једном таквом тренутку.

Наш прослављени XIX век, што се више приближује крају, тим приметније узима један мрачни присенак и тим јаче изазива сету и сумрак на лицу сувременог му човештва. Млитавост мисли и осећаја, неопредељеност тежња, несталност у свима поступцима делања, у резултату незадовољство и разочарење у животу, — оваке црте врло често карактеришу наше доба

Сви осећају, већ поодавна, у Европи туђу неживахност нових поколења, вели В. Розанов. Они су без живота у сваком одношају, они су лишени сваких дарова, будући одељени другима. Наиме, они немају снаге, из које ниче сваки дар, свака способност, која је енергична у делању или тврда у противљењу. Та „искра Божја“, која светли у човечанском образу често кроз мрак, који га окружава, кроз његову грубост, необуздану самовољу незнање, у овим поколењима, која се ружно светле, која изгледају, да ништа зла не чине, — као да се угасила, и као да је ништа пробудити не може... Не говорећи о овом изгледу женијалном или јуначком, — средину заузима само од себе, а не под притиском овог поколења...“ „Како се често, вели проф. К. Н. Јарош, кораци људи, који славе прво пролеће живота, одликују не будним уверењем и сталношћу, него у свему противним својствима. Ови људи тек што ступе на снагу живота, већ показују знаке умора. Поглед њихов не загрева се, кад виде предстојеће тешкоће, и не разгрева се енергија на поштени, победоносни узлазак на гору усавршенства: напротив, очи њихове блуде расејано по страницима и често, врло често и тренутно управљају се на бездну ниских страсти.“

И тако жалосне карактеристике могуће је наћи на страницама многих издања, која стављају себи за задаћу, да иду упоредо са савременим животом.

Сасвим је природно, да при оваком стању друштвенога сазнања само по себи ниче питање о узроцима овога појава. И ево овде се јавља по обичају питање о васпитању, које се тада повлачи на суд због свих ових друштвених недостатака.

Савремено човештво у делу васпитања, говоре, ступило је на назоре Парацелза, који је мислио о створењу човека на основу искуства: његов је извор — *hominiculus*, а не природни човек. Све је у нас у потпуно жалосном стању; у свима навикама — потпуна гњилост убеђења. А зашто? Зато, што само васпитање у данашње доба, веле, нема опредељене, тврде основе пред собом. Напоследку, резултат његов може бити само један: људи се појављују у животу без сваких принципа и убеђења, који не посе у души својој ничега сталнога ни трајнога, на што би се могли у тешком тренуту ослонити. Чему, да се чудимо, ако ти људи и пропадају! Пре се треба чудити томе да многи још остају неповређени у вртлогу нашега живота.

С једне стране, будући, да сам и ја у вртлогу савремене мисли, а с друге стране у опће сећајући се, да особита брига — не само законодавца, него и свакога правог сина своје отаџбине, — мора бити управљена на васпитање подмлатка, јер немар овога дела нанео би штете државном доброустројству, и ја сам се решио, да задржим, читаоци, вашу просвећену пажњу на једном старом основном питању нашега живота: *На каквим начелима треба, да буде основана сама школа и у оне своје дело васпитања за то, да друштво и држава добије не слабе, умно и морално немоћне, него здраве и снажне чланове?*

Морам напред споменути, да ја ништа ново и непознато и не мислим рећи, ја хоћу само, да још једном напоменем оно, што никад није требало ни заборавити.

Педагогика је, по згодној примедби постојног руског проф. Јуркевића, „збирна наука. Глава тела овога састоји се у мо-

ралним идејама, органи храњења у психологији, органи кретања — у физиологији. Из ова три извора морају се извести сва начела, којима се управља васпитање, на њима су ударени основи, који бране једно педагошко правило, а осуђују друго.“ Но, пита се, чему треба дати предност у организму човековом? У истини, ни органима храњења, а још мање органима кретања, нити глави, која управља животом свега тела и даје вредност човеку, као бићу разумно-слободне. Тако је и у делу васпитања. За разумно и ваљано васпитање пре свега тражи се ваљано и јасно схваћање цели, која стоји на челу васпитнога дела и осветљује му пут. Васпитач само тада може рачунати на успех свога дела, ако пред његовим умним погледом као јарка звезда непрестано светли онај идеал, коме мора он водити свог питомца. Нема ли ове путевеће звезде, или види ли се слабо светлост њена — штетна су сва старања васпитачева. Поред свих жеља, да даде добру наставу питомцу своме, он неће бити у стању учинити то, из престога разлога, што сам не зна, где је идеал. Зато и ми у своме излагању о правим основама васпитања морамо обратити пажњу пре свега на област моралних идеја или етику, јер ми излажемо овде оцену човека у свима поступцима његове животне радности, решавамо питање о последњој његовој намени, и на тај начин пацртаћемо неопходни за васпитање идеал човека.

Али каква би етика могла учинити ово сопственим силама?

Дозволићу себи, да у неколико речи напоменем, како је решавао ово стари, дохришћански свет.

Ни један учитељ у старом Китају није почео школска предавања пре, док није претходно обавио жртвоприношење на олтару Конфуција или бога наука, док није измолио напред њихову благотворну помоћ за своје дело; а уз то су сви будући питомци школе приклањали своја колена и палили светиљке, предавајући себе на овај начин покровитељству богова. Ни један брамин у старој Индији није почео ма који чин свога најважнијега програма — читање Веда; без претходне поуке својих

ученика о прању и другим свештеним обредима; а уз то је он сам на почетку и на свршетку свакога чина за себе споменуто своје свештено име тријаде („ом“). Ниједан младић у старој Перзији није могао добити свој свештени појас — ову неизоставну светињу, која ће га сачувати од злих сила у току свега живота његова, — ако није знао исповедање своје вере, и ако није дао завет, да ће строго испуњавати закон Зороастров. Староегићанско васпитање обично се карактерише називом „жречко“, јер се овде налазило у рукама жречева, што нам јасно сведочи на ком месту стајаше у васпитном програму старог Егићанина. питање религије. Стари Грци и Римљани су још у детињству своје сазнавали из своје митологије, да први наставници и васпитачи људи беху богови. Задаће из ове митологије, песме у славу богова и хероја, сачињаваху прва васпитна средства у старом класичном свету. Да ли је потребно напоследку спомињати о старом богиоизбраном народу јеврејском? Сво дело васпитања беше овде прожето једном великом идејом — чекањем Онога Божанственога Посланика, кроз Кога је био обећан благослов свима племенима земаљским. Зато овде један узвишени религиозни карактер провејава васпитање у свима гранама његовим, од почетка до краја. Припремити свакога Јудеја, да буде строги чувар воље Јеховине, сачувати га, да буде чист од свију заблуда суседних језичника — беше посљедња целъ свега васпитнога дела старих Јевреја.

И тако је још у дубокој древности васпитање стајало у тесној вези с религијом. И зашто?

„Да будемо добри, неопходно је да располажемо највећом побожношћу к боговима“, писао је Сенека „Одузмите од људи побожност и погинуће у свету верност, пријатељство и највећа добродетель — правда“, вели Цицерон. „Без сумње најбоље је својство душе човекове. увек ходити пред боговима у правди и чистоти,“ пише Платон у својим „Законама“. „Ко верује у биће Бога, тај неће никад хотимично учинити неморално дело“. Зато „наследство деце наше нека није

злато, него дубоко благочашће“ и т. д. Није ли јасно по томе, како је гледао стари свет на религију, у крајњем случају, у лицу бољих својих представника: и њему не беше туђа мисао, да се једино у религији очекује — одбрана правствености.

Од овога доба се посматрала и решавала ова истина са разних страна и, тим не мање, остала је непоколебана. Само у убођењу, да закон савести, који је написан у срцу човештва, има свој почетак у Врховном Узрочнику свакога бића, и да је покораване овом закону јединствено-прави пут човекова живота, нравствени закон добија за човека значење непроменљивости и неопходности. Другога тврдога основа за правственост нема. Само је религија кадра дати јој непоколебану основу и осветити је највишим авторитетом својих прописа и закона.

На овај начин етика има право на првенство међу трима педагошким изворима, сама мора почивати на начелима религије. Другим речима: етика сама по себи, ако је основана на филозофији и није религиозна или основана на религији, не може и неће дати прву основу васпитнога дела, — неће показати идеал човека, а уједно с тим и целъ васпитања.

(Наставиће се.)

Проповед на текст Мар. 9, 24.

(О СУЗАМА.)

И аће розних отац отрчате со слезами глаголаше: вкрси Господи, помози моме неверију.

Св. јеванђелист Марко приповеда нам, како је један отац довео сина свог, у ком беше дух нем и глух од рођења мука Исусу, да га исцели. А Исус рече му: „Ако можеш веровати: све је могуће ономе, који верује.“ И одмах повикавши отац детињи са сузама говораше: „верујем Господе, помози моме неверију“ (Марк. 9, 23—24)

Видећи толику веру преблаг Спасаитељ исцељује оцу сина. Пре тога исцељења обратио се отац детињи ученицима Христовим за помоћ. Он је тражио помоћи од људи, но не доби је; — ученици Христови не могаху му сина исцелити.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Праву помоћ тек Господ дели, он бонике исцељује. Отац је већ био изгубио сву наду, већ је толико путао гледао сина, где се бори с душом, а сад му милост Божја враћа и једно и друго — и наду и сина.

„Ако можеш веровати: све је могуће ономе, који верује.“ Ако можеш веровати?.. А зар може ишта бити немогуће љубави родитељској?.. Зар љубав родитељска знаде за препреке, кад се тиче добра свога чеда?.. Господ то знаде, зато и вели те речи, не би ли пробудио наду у души очевој и одагнао очај.

„Све је могуће оном, који верује!“ — Ето наде, ето помоћи, ето спасења! До мало пре очајну душу очеву сад крени нада на помоћ Божју, која ће му спасти сина. „Све је могуће!“ — Он се нада, али му ипак још нечега не достаје. „Све је могуће оном, који верује!“ — Зраци наде обасјали су сву унутрашњу природу његову, он испитује најтајније мисли своје, загледа у најдубље жеље срца свога и са ужасом трза се од себе сама, — он види, да му вера није довољно јака и готов је, да падне поново у очајање. Али ту му притиче у помоћ нешто, што и свима нама помаже, кад нас неки терет тишти. Он се моли из дубине душе своје Господу, да не гледа на недовољну веру његову, но да му помогне. Грудни су му усколебани, срце дршће, он се ломи и — пролива сузе. Ето, то је оно, што и нама олакшава разне терете у животу нашем!

Сузе! Шта су сузе? Оне су видни излив осећаја, који нам потресају душу. Но колико разних суза има на овоме свету. Нису све сузе једнаке. Не лије сваки човек оваке сузе, какве је лио овај отац молећи се Господу. Неко плаче од жалости, неко од радости; неко пролива сузе из саучешћа у невољи ближњега; нечије су сузе сузе гњева, а нечије оне сузе покајничке. Све ове сузе олакшавају људима, како рекох, терет неки. Да нема суза, које олакшавају и ублажавају, често се човек не би могао разабрати у разним приликама и неприликама у животу.

Почећу прво са сузама жалосницама. Ко лије оваке сузе? О, то је свима вама

добро познато! Нема тога човека, који није у животу ни једаред од жалости или туге заплакао. Па ја и то велим, да нема ни једног јединог човека, који је у свом животу искусио више радости него жалости.

Такве сузе, сузе жалости, лије отац у горепоменутој причи. Он гледа сина свога, где се мучи а није му кадар помоћи. Његово се родитељско срце пена, гледајући, како му чедо малаксава под мукама страшним, којих он не може да ублажи. Бол му кида груди, у души му је празнина, пустош, очајање.

Такве сузе лије удовица из Наина над мртвим јединцем сином, који јој беше сва узданица њена. Таквим сузама заливаше мати Божја крст пресветог Сина свога. Таквим сузама заплака сам Спаситељ над гробом мила друга и пријатеља свога Лазара. Таких суза има увек.

Ено мајке крај мртвог одра чеда свога. На одру јој лежи сво благо њено, лежи чедо њено, непомично хладно, мртво. Мила уста, која су је звала слатким именом: „мати, мати!“ сад су нема. Миле очи, у којима се сјала радост и весеље, кад год су је погледале, сад су укочене, помрачене. Миле руке, које су је нежно грлиле, сад су хладне. Мило тело, коме је она с муком живот дала, које је купала и повијала, гајила и неговала, које је она од хладноће чувала и бранила, а често и својим телом од студени заклањала, — сад је ледено. Живот, који јој толико мио и драг беше, сад је мртав. Срце јој је ишчупано, нада и утеха њена изневерила је. Горко искуство наводи је у страшно искушење, да посумња у милост Онога, који живот даје. Но Вишњи не прима јој ово за грех; он појми за боле материне, он види ојађено срце њено, он знаде слабу природу човечју и шаље јој свој благослов — шаље јој сузе. Бујицом врелих суза гони она страшно искушење од себе; топлотом сузом загрева ледне груди своје; балзамом суза својих лечи рану срца свога материнског. Кроз дугу сузну види она чедо своје у небеским дворима међу анђелима; види га као анђела, где се смеши на њу и маше јој руком и к'o да чује мили глас његов: не плачи слатка мамо,

Бог ме ти је дао, Бог ме је и уз'о!..

Но туга материна траје и с ону стра-
ну гроба. Сама успомена на мило јој че-
до буди у њеним грудима тугу. Ту тугу
само сузе могу разгалити. Излевајући ту-
гу своју у сузама, њојзи бива лакше и
она се сузним очима обраћа небу молећи
се Вишњем за спас душе чеда свога.

Мајка лије сузе и при расстанку од
чеда свога на извесно време. Испраћајући
дете своје у свет, она стречи за њ, за
добро његово, за живот његов. Срце ма-
материно готово увек слуги зло. Цео свет
јој изгледа неповерљив, на сваком кораку
гледа она опасну замку, коју су зли људи
наместили, да јој чедо упропасте. Ту бри-
гу њену и тај њен страх олакшавају само
сузе. С плачем пушта она у свет своје
дете уз тошлу молитву и наду у Бога, да
га чува и да ће га сачувати од свакога
зла и беде.

Сузе од жалости лију деца над гробом
родитеља својих. Она су изгубила своје
највеће добро, своје, после Бога, највеће
пријатеље и добротворе. Свет не појми
тако болова њихових, неће да их разуме.
Оних, којима су своје срце смели слобод-
но открити, у чијим су речима могли наћи
мелема за ране своје, оних, којима је била
брига само њихово добро, оних хранитеља
и бранитеља својих они немају више. Од
њих им је остала само слатка и мила ус-
спомена, а њих крије земља хладна. Тужна
деца долазе на гроб њихов и лију сузе.
Сузе те капљу на гроб, лију се низ кр-
стачу, продиру кроз црну земљу, допиру
до телеса родитељских и умекшавају им
и олакшавају тврду постељу њихову. А
свете душе родитељске гледе из небесних
висина на мила чеда своја, моле се Богу
за њих и шаљу им свој благослов.

Сузе од жалости лије верна жена над
гробом доброг мужа свога, веран муж над
гробом драге жене своје, нежна сеја над
гробом свога милог брата, добар брат над
гробом слатке сеје своје, веран друг над
гробом незаборављеног друга, гоњени над
гробовима заштитника својих и бранилаца.
На послетку сви ми плачемо, за онима,
које нам је смрт уграбила, а који нам бе-
ху мили и драги.

Жалосним сузама плачу гоњени и они,
који на правди страдају. Оваких људи има
доста на свету. Старији бива да гони млађег,
јачи тлачи слабијег, богаташ сиромаша, а си-
лан немоћног. Старији често гледа у млађем
не млађег брата по роба, који мора, да
му се безусловно покорава. Јачем је сла-
бији често само ниска подлога, на којој
ће он основати своје благостање, а среб-
рољубиви богаташ често гледа, да с грба-
че сиромашове скипе и последњу одећу,
како би се што више обогатио, а силан
онет сматра немоћног само као ствар, ко-
ја је зато створена, да угађа људи њего-
вој. Сви ови млађи, слабији, сиромаси и
немоћни, кад су притешњени и гоњени,
оплакују стање своје. Но сузе ове неће
проћи без вреда по оне, који су их про-
узроковали. Сузе ове вапију Богу и Бог
ће их и убрисати. А ево потврде речима
мојим. Благо онима, који плачу, јер ће
се утешити! Благо прогнанима правде ра-
ди јер је њихово царство небесно (Мат.
5, 4, 10).

Дивне ове речи изрекао је сам Господ,
указујући њима на награду, коју ће до-
бити гоњени и презрени у свему од света
а у царству његову.

Сузе жалости олакшавају гоњенима
патње њихове а на гониоце навлаче неу-
митну правду Божју. Сузе потлачених под-
ривају срећу силникову, сузе сиротињске
преседају богаташу, сузе изгнаних правде
ради купе над главом гонилаца њихових
страшне облаке проклетства Божјег.

Чувајте се дакле, љубазни, да нико не
заплаче на вас, јер је само онај човек
срећан, који никад није неправдом својом
нагонио другом сузе на очи.

Напослетку и болесник плаче од жа-
лости, кад дуго болује. Он гледа око себе
људе, како се весело крећу, гледа здрав-
ље њихово; гледа даље дивну природу,
коју он не може и не сме да ужива. По-
стеља му је дотужала, лекови му огадили,
нега и саучешће ближњих, што га дворе,
постала му досадна. Све га тишти, све га
вређа, сам је себи на терет, и он од туге
лије сузе са уздахом: „ох, Боже, кад ћу
оздравити!“ Но чим је заплакао одмах му
је лакше било. Сузе су му олакшале те-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

рет, сузе су му умирале душу, пробудиле су му веру и наду на Бога, који ће га исцелити и здравље му повратити.

Такове су ето сузе, што их жалост лије. Оне су у свакој прилици од велике користи људима. Оне умањују тугу, ублажују боле, олакшавају терет, буде веру и наду у Бога. Али се треба чувати оних суза, кад ближњи на нас плаче, кад му отимамо добро његово и гонимо га, јер ће нам те сузе одмаздити вечна правда Божја. Жалост та нашег ближњег биће њему на радост и утеху, а нама на пропаст.

Уз ове сузе тесно су везане сузе саучешћа. Саучешће је једна од најлепших врлина човекових. Оно је осим тога и верна слика душе његове. Оно указује на љубав његову према ближњем, а с тим и на љубав према Богу. Човек који нема саучешћа у невољи ближњег, нема ни љубави. Његово је срце каменита стена, на којој ни једна племенита биљка не може успевати. Сузе, које саучешће лије јесу драгоцен бисер у очима Хришћанина. Оне су небесна роса, која оживљује клонуло цвеће вере, љубави и наде у грудима нашег ближњег.

Сами знате, како вам слатко пада саучешће. Кад сте жалосни и плачете па има неко, да вас теши и да с вама заједно плаче, чини вам се, да се туга ваша у полак смањила. Кад сте гоњени, кад страдате за пра Бога, кад вам сузе на неправду људску заклањају сваки видик и доводе вас до очајања, па кад има неко, да с вама заједно плаче, ви полагањем долазите себи, у вама се буди нада на милост Божју, да ће вам се јади олакшати а виновнике суза ваших, да ће постићи заслужена казна.

„Браћо! Ми смо многи једно тело у Христу а по себи смо уди један другоме (Рим. 12, 5). Ми смо тело Христово и уди међу собом (I Кор. 12, 27). И ако страда један уд, с њим страдају сви уди, а ако ли се један уд слави, с њиме се радују сви уди (I Кор. 12, 26). За то, браћо, љубав братска да остане међу вама (Јевр. 13, 1). Братском љубављу будите један другоме љубазни (Рим. 12, 10). Радујте се с радоснима а плачите с плачницама (Рим 12, 15). Али љубав ваша да

не буде лажна (Рим. 12, 9). Опомињите се сужања, као да сте с њима свезани, оних, којима се неправда чини као да сте и сами у телу (Јевр. 13, 3),“ које страда.

Ако само сузе лијете над невољом ближњег а не помажете му делом, шта сте му добро учинили?!..

Ако плачете са сирочадима над гробом родитеља им а нећете да их пригрлите себи као рођену децу, какву сте им милост указали?!..

Ако кукате и наричете са неутешном мајком над мртвачким одром сина њезина, њезине једине наде и узданице, а не ћете, да јој будете место сина, шта сте јој помогли?!..

Ако сузама исказујете своје саучешће тужиој удовици, која са нејачи својом испраћа мужа свога до вечне куће, а нећете да јој будете на руци речју и делом, саветом и заштитом, узалуд сте сузе лили!..

„Ако на прилику брат или сестра голи буду или немају шта да једу и рече им који од вас: идите с миром, грејте се и наситите се, а педа им потребе телесне, шта помаже (Јак. 2, 15. 16.)? Видите ли, дакле, да се делима правда човек (Јак 2, 24)“ а празне речи и сузе мало помажу!..

(Свршиће се.)

Разночтеније

кх свѣщенныхъ церковно-словѣнскихъ книгѣхъ.

Гл. 22. ст. 5. 6. од Матеја гласи у издању од год. 1864. и 1875. овако: Они же неврѣгше ѿишоша, оуѣ на село свое, оуѣ же на кѣпли своѣ: Прочѣи же емше рабѣ егѣ, досадиша ѿмъ, и оуѣиша ѿхъ. Та су два стиха у Сарајевском издању тачнија и по језику правилнија и слажу се са издањем од год. 1755. Ево како гласе у Сарајевском издању: Они же неврѣгше ѿишоша, оуѣ оуѣ на село свое, оуѣ же на кѣпли своѣ: Прочѣи же емше рабѣ егѣ, досадиша ѿмъ, и оуѣиша ѿхъ. Прво има облечену на кѣпли за знак да је то акузатив множине, а друго има акузатив множине прави словенски а не руски рабѣ егѣ.

У 7. стиху и послѣхъ вѣѣ своѣ стоји у Сарајевском издању као и у она два издања издања, а у издању од 1755. стоји и послѣхъ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

во љ сво љ. Ту је добро во љ и во љ. Од акузатива множине во љ јесте номинатив јединице во љ, а од во љ јесте номинатив во љнз. Дакле добро је и једно и друго.

Стих 10 у оба млађа издања гласи овако: **И изшедше раби они на распѣтіѡ, собраша всѣхъ, елицѣхъ шврѣтоша, злыхъ же и добрыхъ.** У старом издању од год. 1755 и у Сарајевском издању гласи то мјесто овако: **И изшедше раби они на распѣтіѡ, собраша всѣхъ, елицѣхъ шврѣтоша, злыѡ и добрыѡ.** У Сарајевском је издању то мјесто тачније и по језику правилније, јер у њему стоји на распѣтіѡ обележена за знак да је то акузатив множине, а злыѡ су и добрыѡ прави словенски акузативи множ., а злыхъ и добрыхъ акузативи су руски.

У стиху 21. стоји у оба млађа издања: **воздадите кесарева кесареви; и Бжіѡ Богови,** а у Сарајевском издању стоји тачније овако: **воздадите кесарева кесареви и Бжіѡ Богови.**

У 44. стиху у оба млађа издања стоји: **дондеже положѣ враги твоѡ подножіѡ ногъ твоихъ,** а у Сарајевском издању стоји као и у издању од год. 1755. боље и правилније то овако: **дондеже положѣ враги твоѡ подноженіѡ ногама твоима.** Стајао овдје генетив или датив, то је сасвијем свеједно, али је у Сарајевском издању правилнији дуал. Ми све то биљежимо за похвалу Сарајевском издању.

Јован Живановић.

У корист солидарности нашега свештенства.

Задатци какви су постављени свештенству у опште, а нашем наособ, па баш у приликама нашег времена и друштва, захтевају његову солидарност. Ми ту солидарност видимо код разних вероисповести, у разним облицима и манифестацијама. Она је код неких спроведена у најјачим организацијама. У нас нема солидарности, па не може говора бити ни о каквој организацији. Наш свештеник је остављен сам себи и не стоји у никаквој вези са осталим свештеницима. Њих у раду заједничког позива и општих дужности ништа не спаја и не веже. Они раде сваки за себе, без изгледа на помоћ с које год стране, без обзира на успех, без договора са другим свештеницима, не

питајући: да ли њихов рад не стоји можда у протусловљу и опреци са радом других, а на штету опште цели, којој је вољан сваки појединац да помогне.

У нашој цркви има појава које нас не могу задовољити; има појава које са зебњом погледамо. Не сузбијају се; шта више шире се. Један узрок томе је несолидарност и неорганизација нашега свештенства. Зато се ради тога не би требали ни кривити појединци; кривац је извесна целина. Кривац је: опште стање нашега свештенства, односно систем који је то стање дао, или стицај прилика, разних струја и назора, који нису дозвољавали, да се то стање бољим замене.

И кад кажемо, да из тих разлога у нашем свештенству нема скоро никакве солидарности, а баш никакве унутрашње организације, онда и не можемо сву кривицу ради тога бацити на свештенство. Али кривице ипак има и на њему, а та је у неистрајности тежње његове за својом солидарношћу, која је и њему и његовој цркви тако потребна.

Покушај свештенства из 1893; да се целокупно удружи, а удружењем својим да своје међусобне односе, мисли, тежње и радње, општег значаја и интереса, помоћу ове, настоји успешније и темељније развијати и остваривати, — тај покушај је прекинут. Нацрт правила за удружење српског православног свештенства у Митрополији карловачкој, што га је свештеничка скупуштина, 1893. у Новоме Саду држана, прихватила и утаничила, није одобрен по надлежној црквеној власти. Удружење по томе нацрту није дозвољено ради широке му основе. Ова је колидирала са каноничком влашћу епископа дијецезана над подручним свештенством. Но ако није дозвољено митрополијско удружење, судећи по мотивацији односног решења, у колико нам је позната, дозвољена би била епархијска удружења (не искључујући ни протопрезвитератска као помоћне органе њихове).

Кад би се и та епархијска удружења у живот привела, учинило би се много у погледу солидарности па и саме унутрашње организације нашега свештенства.

Јер, и ако не би у штатутима тих удружења било митрополијских зборова, не би тиме била искључена могућност и њихова, — према потреби и приликама —, а солидарност међу епархијским удружењима, дакле у целом свештенству, могла би се, на сходне и дозвољене начине, подржавати и без митрополијских зборова и управних одбора, какве је прононовао штатут из 1893.

Но шта је рађено, после неодобреног штатута, да се дође и до епархијских, односно протопрезвитератских удружења? Ништа. Је ли то малаксалост у тежици за солидарношћу или у томе треба видети обрт у појимању потребе удружења? Изјаве свештенства из 1892. и 1893. не можемо сматрати тако неозбиљнима, да би могли дозволити тај обрт. Не, то је неистрајност и малаксалост, која није тако ретка у многим пословима нашим.

Но нама није намера овога чланка да пропагиремо нови покрет за удружењем нашега свештенства, било ма у којој му форми. Ако је у досадашњим изјавама нашег свештенства, у погледу удружења казана истина, а не ћемо сумњати да није, то ће свештенство само собом тај покрет учинити. Ми ћемо, дакле, чекати да добијемо абер о том покрету, а прихвати ћемо га оберучке и ставити му се на расположење.

Намера овога чланка је, да и опет нагласимо, да солидарности у нашем свештенству нема, и да је то једно велико наше зло, јер се без солидарности свештенства не можемо надати јачој акцији његовој у питањима општег интереса, нити жељеном успеху његова рада у стварима општег значаја.

Има их додуше, који тврде, да у нашем свештенству постоји солидарност, и да нису потребна никаква удружења па да је тек стварају. У доказ своје тврдње позивају се на постојеће протопрезвитератске зборове, а неки се, и без обзира на ове зборове, позивају на заједнички позив и задатак, на једну спрему и дисциплину, на исту дужност, одговорност и судбу нашега свештенства. Но ево, како ми о свему томе мислимо.

Јесте, један и исти позив је свештенику сваком; једна му је спрема за тај позив нуђена; са малим варијацијама једнака му је и паства поверена; једна му средства за рад у тој пастви пружа теорија; једна га одговорност чека у његову раду; једна му је судба досуђена; у једнакој је хаљини; једна су му права и дужности опште. Па? И ако је један позив, разна су појимања тог позива. Једна је спрема нуђена, али није једнака примљена. Једнаке су пастве, али свештеници нису. Теорија средстава је једна, али није примена. Одговорност је иста, али снага није. Судба је једна, ал истрајност је неједнака. Хаљина иста или бар слична, ал су људи разне ћуди. Једнака су права, ал је разно практиковање тих права и разни су нападаји на та права. Ако су дужности једнаке, ал се врше неједнако. И ко би изређао све противности тима једнакостима!

Све су те једнакости спољашње природе, и не морају имати никакве везе ни заједнице са носиоцима њиховим, са личностима, са свештеницима, са њиховим мислима, тежињама и радњом. И немају их. Апсурдно је и тврдити, да једнакост позива изједначује ум, срце, душу, савест, снагу, вољу и рад људи једнога сталежа. Апсурдно је тако исто веровати, да је једнакост позива исто, што и солидарност чланова једног ма којег сталежа. Па ни свештеничког. Једнакост позива, као и све остале једнакости, о којима је реч, *узајмицу* само те чланове на солидарност; силом својих разлога их гоне у солидарност и узајмицу, али саме по себи оне ту солидарност и узајмицу нити чине, нити могу одржавати. Ми те разлоге не слушамо и не размишљавамо о њима, јер нама је понекад, ако не увек, — равно до Косова. Ми понекад уобразимо себи, да у нашем свештенству има солидарности, јер нас мрзи мислити и радити да до те солидарности дођемо. А да себе утешимо, и да другима не изгледамо баш какви смо, ми се дохватимо ма чега, на пример, ето, једнакости свештеничког позива, те доказујемо, да је једнакост свештеничког позива, са свима осталима њојзи сличним једнакостима, исто,

што и свештеничка солидарност. У комодитету своме, неки људи радо прихваћају и апсурде, јер и то је лакше него мислити.

Помисао на један и исти позив са осталим свештеницима, и на све остале с њиме спојене једнакости, сама по себи слаб је и подстицај, а апсолутно није снага и средство, да који свештеник буде друкчији него што је био и пре те помисли, и да узмогне радити друкче него што је радио.

Па ако ни солидарност свештенства, оживотворена и негована ма у којој форми и ма под којим именом, и не би могла све свештенике преобразити и изједначити са најбољим међу њима, она би и најслабијем у тој солидарности и узајмици дала више снаге, воље, агилности, енергије и истрајности, него што ју је имао и што би је могао прибавити изван те заједнице и солидарности. Ко у то не верује и ко тврди да тако не би било, тај би најпре морао побити све чињенице и сва дела људских удружења, на основу којих су велики умови изводили науку: да се удруживањем добија свест о властитој спази. Морали би избрисати, (кад би то ишло као таблу рукавом), све успехе, које су починила разна удружења солидарношћу свога рада.

А да прибаве истинитост и озбиљност својој теорији они, који тврде, да једнакост позива неких лица представља и одржаје и њихову солидарност, морали би нам показати манифестацију те солидарности, њезин облик, дела и разна настојања; јер солидарности без свега тога нема. А то се показати не може, јер не постоји.

Солидарност се креће, она покреће, она ради, агилна је, енергична је, продуктивна је. Она је грдна снага у духовном свету. А те снаге баш нема у нашем свештенству.

Тражи ли ко доказа томе? Прођите целу скалу душевног живота и рада у нашем свештенству, од приватних особних односа његових, од вршења најједноставнијих дужности до општих дужности његових и до рада његовог у саборници пародно-црквених нам сабора, и ви ћете се уверити, да не ћете наћи акорде за хармонију солидарности његове. Не ћете наћи, јер солидарности нема ни у

каквом раду нашега свештенства. А нема је зато, јер се наше свештенство *нигде* није научило њој а јер га, тако пенаученог солидарности, разне прилике и стицајски околности у животу подржавају таквим и раздвајају све јачом несолидарношћу.

У богословију долазе ђаци са разних гимназија; страни и непознати један другоме. Шта се чини или шта сами чине да се приближе једни другима? Судаћи по ономе, што видимо на њима као богословима, и после богословије као свештеницима, морамо судити, да је лична погодност и особна наклоност одесудан, ако не и једини *случајан* мотив, да се појединци зближују па можда декад и *разумевају*. Рекосмо можда, јер међусобног разумевања врло је мало у опште код нас, па га не може у већој мери бити ни међу ђацима, богословима и потоњим свештеницима. Богословска школа није утицала успешно и довољно на васпитање и неговање осећаја солидарности, а држимо, да јој је то један исто тако озбиљан задатак, као што су јој и други.

Кад уочимо појаве, да међу богословима, у једној и истој години, има другова, који су у односима господина према господину, странца према странцу, у расположењу потпуног индиферентизма и сепаратизма; кад наиђемо на појаву, да слушалац једне године познаје слушаоца из друге које године „из виђења“ на улици, цркви и школским просторијама, онда имамо права да претпоставимо, да се на васпитање наших богослова у погледу њихове солидарности као потоњих свештеника, с „једним позивом и једном судбом“, није довољна пажња обраћала. Али онда имамо и разлога, да први узрок несолидарности нашега свештенства и наших свештеника затражимо у богословији. Међу богословима, и у васпитању њиховом, које им није довољно директно развило осећаје и појимање солидарности, потребне им као будућим свештеницима, а индиректно их подржавало у несолидарности, те их такове пустило у цркву и народ, да, незнани и незближени једни другима, незаинтересовани и индиферентни једни према другима, без икакве сродности мисли и осећаја, те-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

жња и планова за практично вршење једнога позива“, тај позив врше, једну бригу носе, једну борбу воде и једну судбу деле! Да, са таким клицом, добро утврђеном клицом несолитарности, која се код понеких потенцира још у богословији са политичко-страначким сепаратизмом, (које у богословији не би смело бити, а кад се појави, требало би га по што по то онемогућити), излазило се из богословије на вршење „једнога позива“. Таки богослови постајали су и свештеници. Какви одношаји, какво расположење се могло очекивати међу њима? Без искрености, без љубави, без учешћа, без међусобног разумевања, без икаквог споразумевања. А ако су то још и људи разних политичких партија, какви већ из богословије по неки излазе! Па међу њима да има солидарности! Нема је и не може је ни бити, док се не пруже услови да је буде, а не отклоне узроци ради којих је нема.

Из богословије свештеник треба да донесе собом пробуден и васпитан активан осећај солидарности. А у свештенству треба да нађе установе, које ће му тај осећај даље развијати, подржавајући солидарност међу свештеницима у њиховом раду. Јер шта га и ко га иначе у солидарности подржаје?

Но, што школа наше богословије није учинила у погледу неговања солидарности међу богословима и спремања ових за солидарност у свештеничком им животу и раду, до сад, и што не може да учини ни данас, неће она све, што је потребно у том погледу, моћи чинити и постићи ни од сада, па све док не дођемо до богословског интерната. Интернат је први услов за солидарност и нашег свештенства, јер у интернату се она рађа и развија, и најуспешније васпита. *Интернати су према солидарно свештенство.* И то је један од одлучних разлога, који интернатско васпитање и образовање и наших свештеничких кандидата захтева, управо налаже.

Па зато оним разлозима, које је ректор богословије наше, г. протојереј Јован Вучковић, побројао и изнео у чланку своме у 5—6 бр. „Српског Сиона“ од 1893, у погледу потребе богословског семинара, придајемо и разлог седми, кога диктује по-

треба васпитања нашег свештеничког подмлатка у духу што јаче солидарности.

Порицати потребу солидарности у нашем свештенству значи: одобравати неорганизацију његову, која спречава, да наше свештенство може одлучније и успешније покренути акцију у разним правцима за интерес своје вере и цркве и за опште добро свога народа, а које акције баш наше време и наше прилике одлучно захтевају. И зато ми радо претпостављамо, да то ниједан пријатељ своје цркве и народа неће ни хтети чинити.

За солидарност нашег свештенства и за споменути акцију његове делатности у достизању некога добра, а у борби против неког зла, као што рекосмо, пије вајде у теорији о једном позиву, ни у свој теорији о свима осталим једнакостима, које да по спољашњости својој токорее удружују свештенство. Не, него стварна солидарност мишљења и рада у свештенству; солидарност његова, изражена не у хаљини и имену свештеничком, него у смишљеном и солидарном деловању, у организацији његових односа и његова рада у свим односним питањима, дужностима и стварима, које заједничку његову акцију захтевају.

За таку солидарност и акцију протопрезвитератски зборови могу бити zgodни, па су и потребни органи. Њих мора бити, без њих и не може бити, али с њима самима, као и без њих, организације за општу акцију и солидарност целокупног свештенства, па ни свештенства у једној епархији — не може бити. Протопрезвитератски зборови могу узимати иницијативу, могу давати агију, могу бити мотори у појеким питањима и акцијама, по њихова је снага ограничена на један мали круг, па један само део цркве и народа, ако нема за собом вољу, снагу и солидарност осталог свештенства, те по томе недовољна и слаба је за решавање и вршење општих народно-црквених нам питања и ствари. Снага протопрезвитератских појединих зборових, сама за себе, неће никада бити довољна да реши крупнија питања и изврши акцију ма којег општег интереса. А особито не протопрезвитератских зборових какви су до сада бивали.

архиепископ архидијезански одбор, а сутра дан, 27. новембра 26. августа о. г. уркао је своју редовну (Архиепископске власти.) у прошли

Земљановић) борави у Карлсбаду на лечењу.
 (Високопреевештени епископ вршачки Гаврило
 истринског Нискогита Мисава
 и високопреев госп. епископа Јамагинско-
 Краљевини Србији.
 За истог дана изабрала је та купитина
 за почасног члана свештеничког урдукења у
 редовна свештеничка купитина у Београду,
 Дина патријарха Георгија) изабрала је VII.
 (Белову Светост, преузвишеног госто-

Б Е Л Ш К Е
 ЛИСТАК.

и ховим речима и њихвим глечкама.
 наним свештеницима, њиховим мислима,
 говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-

говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-
 говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-

говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-
 говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-

говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-
 говори. Ступиши овага листа отворени су
 А сад чекамо, да свештенство само про-

Урдукења.
 На првом купитинском састанку главни посао
 био је избор купитинског часништва. За прее-

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

Урдукења.
 На купитини је присуствовало 136 чланова
 позанем: “Тон деспотин” и “испола ети деспота.”
 пратњи својој из купитинске дворане, отпран са

ковић, протојереј пиротски. За потпредседника пароха Никола Крупежевић. За скупштинске секретаре изабрала је скупштина акламацијом: Милана Алексића, Петра Суботића, Кесту Костића презвитере, Миливоја Петровића и Велимира Савића ђаконе. О даљем раду скупштинском донећемо белешку доцније, док сазнамо поједности његове.

(Онима, који пале кандила.) Да би вејтин у кандилу спорије сагоревао, треба га измешати са истом колочином воде, која је засићена сољу; смеша се добро измућка и затим остави на миру, да се вејтин одвоји. Сад се одвојени вејтин одасне и њим се пуне кандила. Што се тиче памучног фитиља, њега треба неко време подржати у сланој води, која је пре тога добро процеђена, тако да у њој не буде зрнаца од соли. Извађен фитиљ треба добро осушити на тек онда употребити. На овај начин добија се жута и сјајнија светлост, горење је без дима, а и вејтин спорије сагорева.

„Мир“.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Статистика српских школа у турскоме царству за 1892-93. и 1893-94. школску годину, приредио *М. В. Веселиновић*. Београд 1896.

У предговору ове статистике, која ће интересовати свакога Србина, вели њезин писац:

„Ви, у далеком свету, просвећени умови, кад бисте видели како Србин у Турској љуби прву књижицу, и роси сузама прва српска слова, у вилајетима: косовском, битолском, солунском и скадарском; кад бисте видели како сада у косовском вилајету Срби од радости плачу и крсте се, кад виде први пут школски патниче (фирму) и на њему: *Срб-мектеби* (*Српска школа*), да вам је срце од камена морали бисте пустити сузу.“ И који Србин ваистину да се и не узрадује, кад види, е му и браћу петвековне ропске таме почиње озаривати светлост књиге и школе, па још књиге и школе рођене му, српске.

После кратког предговора, побројани су у Статистици бројни податци о броју школа, ученика и учитеља у споменутих два школских годинама по разним местима, вилајетима и санџацима. Према тим податцима, било је у школској години 1892-93. у турскоме царству 112 српских што мушких што женских школа (од којих је једна гимназија у Цариграду са 11 и богословско учитељска школа у Призрену са 166 ученика), 4551 ученик и 150 учитеља. Кад се упореде ови бројеви с онима у прошлој 1891-92. школској години, види се да је у овој 1892-93. школској години било више: једна школа, 107 ученика и 14 учитеља. А кад би било података и из оних осам места: Нове Вароши, Штиткова, Радијевића, Гуеиња, Дуфа, Зубовца, Галате и Нићфорова, у чијим је школама било најмање по 20 ученика, онда се може поуздано рећи да је било на 267 ученика више у овој години.

У школској години 1893-94. било је свега 123

школе, 5384 ученика (од којих 25 у гимназији у Цариграду и 195 у богословско учитељској школи у Призрену.) и 173 учитеља. Кад се упореде ови бројеви с онима у прошлој 1892-93. школској години, излази, да је у овој 1893-94. школској години било више: 11 школа, 833 ученика и 23 учитеља.

Г. Веселиновић је заслужно, да му на труду око ове Статистике и на издању исте кажемо: хвала. А школама српским у тамошњим крајевима желимо што већи број и што већи напредак.

Од уредништва.

Г. Ђ. Ђ. О. у С. Ради умирења нашег и све тамошње браће, у име које сте нам поставили односна питања у погледу бившег свештеничко-удовничког фонда наше дијецезе, односно митрополијског свештеничко-удовничког мировинског фонда, одговарамо вам, да је онај спојен са овим, по пристанку управе његове а по одлуци висл. Саборског Одбора. Цела односна готовина бившег вам фонда ушла је у благајну општег мировинског фонда 6. марта о. г., те по томе је овај фонд примио на себе све обвезе према члановима бившег вам партикуларног мировинског фонда, а према прописима односне уредбе од 18. (30.) новембра 1892. Двема удовицама тамошње дијецезе су, на основу том, већ и мировине у тецај стављене. Гласове, дакле, који вас у бригу бацају, одбите као казивања људи необавештених, а можда и беспослених. Намире ма које врсте, канцеларија народно-црквених фондова издаје само оним странкама, које претходно принесу прописани биљег за исте намире.

Г. В. В. у В. Примили смо и саопштићемо. Хвала вам.

И з ј а в а*

местног школског одбора у Араду.

Број П. З. 166/Ш. О. 42.

Велештовани господине уреднице!

Цењено гласило „Српски Сион“, недељни лист за црквено-проветне и автономне потребе у Срем. Карловцима, у 34. броју од 8. (30.) августа 1896. г. донесе „Стечај“ расписан од „управног одбора срп. правосл. цркв. школ. општине арадске“ под бр. 315. 1896. — Управ. Одб., од 8. (20.) августа т. г.

Високим решењем Сл. Епарх. Управе темишварске бр. А. 514/88. 1895., које је потврђено високоел. решењем С. О. бр. 4896, 4317, 4792, 4977/1806 ех 1895., распуштена је црквено-општинска управа у Араду, наиме црквени одбор и црквена скупштина и *наименован* је један „*Привремени Управљ. Одбор*“. „Местни школ одбор остаје и на даље недотакнут“, као што то опетоваху и налагаху и каснија висл. решења Сл. Епарх. Управе темишварске.

Законоито постављени *местни школски одбор у Араду*, који постоји, дела и опћи са својим предостављеним властима, *нема знања о на-*

* Без одговорности уредништва.

Ур.

WWW.UNILIB.BG
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

водној оставци Ј. Ђ. Ђосића, срп. народ. учитеља на „Приварској“ школи у Араду.

С позивом на високу „Уредбу за српске народне школе“ од 1872. год. други део §. 85. м. Школ. Одбор није допао прилике да поступи по г. н. високој уредби: други део, §. 67.

Очевидно је дакле: да је расписан „Стечај“ наменованог „Привр. Управљ. Одбора“ под бр. 315. 1896, од 8. (20.) августа 1896. г. у 34. броју „Српског Сиона“ од 18. (30.) августа 1896 по све ненадлежан и незаконит начин тога одбора.

Да би се сачувало наше честито народно учитељство од обмане и излишна трешка, а оштина арадека од непредвиђеног материјалног и моралног уштраба, молимо велештована господина као уредника, да изволите уврстити ове редове у првом по реду наступајућем броју цењена листа „Српског Сиона“.

Из седнице местног школског одбора држане у Араду 21. августа (2. септембра) 1896. године.

С одличним поштовањем

јереј Стеван плем. Видак
председник Ш. О.

Јавна захвалност.

Јављамо свима сродницима и пријатељима тужну вест, да нам се наш супруг, односно отац, брат, таст и деда *Павле Поповић* после кратког али тешког боловања у 67. години живота свога дана 21. августа т. г. у вечност преселио.

Овом приликом не можемо пропустити а да не изрекнемо пајурднију захвалност високопречасном господину Лукијану Богдановићу патријаршеском протосићелу, преч. г. Василију Константиновићу протојереју и Стевану Јовићу паросима карловачким, и преч. г. Јовану Јеремићу протојереју, преч. г. Ивану Маширевићу ђакону, господину Василију Вујићу гимназ. управитељу и осталој професорској колегији, г. Светозару Јанковићу градоначалнику и осталом грађанству карловачком без разлике, који покојнику својим учешћем последњу почаст указаше, а нама докле тугу ублажише

Нека је свима и свакоме благодарност овим изречена.

У Карловци, 25. августа 1896.

Анна Поповић удова
у име ожалостијене породице.

ОГЛАСИ.

З А К У П.

2—2

Власништву српске православне патријаршије карловачке припадајуће задолмљено земљиште од 1100 катастралних јутара у VI. кањско-ковињском заливу заједно са 500 евентуално 1000 кат. јутара незадолмљеног земљишта „Vorland“, које се за паш-

њак употребљује, издаје се од 1. октобра о. г. по новом календару на три године путем оферата под закуп. —

Рефлектантима нека изволе своје оферте до 3. (15.) септембра о. г. на патријарашког фишкала г. др. Павла Јанковића у Новоме Саду, у аутентичној форми послати, или тога дана до 9 сати до подне у писарни истога предати, када ће се и усмена лицитација одржати, где се и ближи услови овога закупа дознати могу.

У Карловци, 19. (31.) августа 1896.

Економат
патријарашки

Ad Ш. С. зап. 173. ex 1896.

150 1—2

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњених места редовног професора за мађарски и немачки језик, историју Угарске, а по потреби и друге сродне предмете у срп учитељској мушкој школи у Сомбору свим се распи- сује стечај.

Молбенице имају се за ово место нај- даље до 8. (20.) септембра 1896. поднети срп. нар. школском савету у Карловцима.

Молитељи имају доказати да су Срби православне вере, и да су стекли оспособљење за ове предмете у којем свеучилишту или вишем педагогијуму, по првенство имају оспособљени за горњу струку гимназијски или препарандски професори.

Плата је оспособљеном професору 1000 фор. годишње са 10% станарином, после сваких пет година успешне службе годишња повишица од годишњих 100 фор., а после 30 година службовања мировина у износу постигнуте плате. Ако је постављени без прописане потпуне квалификације имаће плату од годишњих 800 форината.

Оспособљени професор ће се у смислу школ. уредбе сматрати за две године службовања као привремено постављен, а судент се узмите поставља у привременом својству.

Из седнице срп. прав. нар. школског савета, држане у Карловцима, 17. (29.) августа 1896.

Председништво
срп. прав. нар. школског савета.

СТЕЧАЈ. 146 2—3

На упражњено учитељско место овим се расписује стечај.

Плата је: 400 фор. у готовом новцу, 4 ланца диваде и $1\frac{1}{2}$ ланца баште ван села, на које учитељ порез и еквивалент плаћа; даље 10□ фати дрва облица за учитељску и школ. потребу, слободан стан с' баштом, 10 фор. паушала, од погребга где позван буде 1 ф. и 50 нов.

Учитељу у дужност спада све прописане школ. законом предмете предавати, у цркви појати, децу у црквеном појању обучавати, и перо у цркв. школ. седницама бесплатно водити.

Компетовати могу само оспособљени учитељи који су исчит из државног језика положили.

Рок стечају траје 3 седмице од дана увршења у „Срп. Сиону.“

Молбенице са нужним сведоџбама имају се на потписаног школ. председника најдаље до 14. Септембра о. г. послати.

Молбенице које пак буду после избора стигле, неће се никако у обзир узети.

Првенство имају, који се лично пријаве.

Из седнице школ. одбора, држане у *Срп. Боки* 12. Августа 1896. год.

П. Јовановић

Јоца Субић

перовођа.

школски председник.

СТЕЧАЈ. 149 2—3

Услед оставке г. Јована Хаџића овим се ради сталног попуњења учитељског места на овдашњој вероисповедној школи расписује стечај.

Годишња је плата учитељу 400 фор. или 800 круна, у име држања повторне школе 40 фор., у име школског послужитеља 24 фор., за рибачке школе 10 фор., за писаћи прибор 15 ф.; даље 4 ланца ораће земље на коју учитељ плаћа порез, слободан стан са 3 собе, 2 кујне, јеловником, шталом, шупом и баштом од 400□ хвати, сламе за огрев колико потребно буде и 1 фор. за сваки погреб где буде позван.

Изабрани учитељ имаће све школском уредбом прописане предмете предавати у оним разредима где му шк. одбор буде додијелио. Осим тога у дужност ће му спадати при сваком богослужењу у цркви појати, децу цркв. појању учити, уз часни пост ускршњи средом и петком на јутрењу и прејдеосвећену долазити, у цркв. школским седницама перо водити и цркв. шк. рачуне склапати.

У обзир ће се узети само они компетенти који су учит. школу у Сомбору свршили и испит из мађарског језика положили.

Рок стечају траје до 19. септембра (1. октобра) 1896.

Из седнице цркв. школског одбора држаног у *Срп. Араџу*, 18. (30.) августа 1896.

Александар Торњански

Воин Цукић

перовођа.

председник.

Број ЕК 192. 1896.

144 3—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију П. разреда у Свиници, протопрезвитерата петрињскога.

Интеркалара нема.

Рок за пријављивање до 10. (22.) октобра 1896. г.

Из сједнице Епарх. Консисторије држане у Плашком, 8. августа 1896.

Михаил.

Е. 665. I. 114. ex 1896.

142 3—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на *парохијско место* I. класе у Баранди (торонталска жупанија).

Молбенице ваља потписаној управи послати до 15. (27.) септембра 1896. год.

Из седнице епарх. конзисторије држане у Вршцу 12. јула 1896.

Епархијска конзисторија вршачка.

Бр. 113./1896.

148 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено, оставком, оvd. учитељско место овим се поново расписује стечај. Плата учитеља је следећа: 340 ф. у готовом, (од којих се 40 ф. за недељну школу рачуна), $9\frac{1}{2}$ ланца честите оранице, на коју учитељ порез плаћа, 3 хвата тврдих дрва, од сваког укуна, парастоса и венчања по 40 нов. Уз то ужива учитељ пристојан стан од две собе, две кујне, има комору, подрум и за кућом баштицу.

У дужност учитеља спада свакиданња и повторна школска настава, обучавање деце у цркв. појању, као и појање у цркви за певницом.

Прописно остављене и снабдевене молбе оспособљених стеченика, који и маџарски знају, имају се за 6 недеља од дана првог увршења стечаја овога у „Срп. Сиону“ председништву цркв. школског одбора у Д. Сечуј (Duna-Szekeső, Baranya) припослати.

Из седнице школ. одбора, дана 15. авг. 1896. у Д. Сечују држане.

Јереј Димитрије Јанковић.

парох и председник шк. одбора.

Мика Бугарић

председник цркв. општ.

Ad бр. К 460/зап. ex 1896.

151 1—3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења парохијског места VI разреда у *Мали Радници* расписује се стечај.

Рок пријавама до 15. (27.) септембра 1896.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 27. августа (8. септембра) 1896.

Архидијец. конзисторија.

СТЕЧАЈ.

147 2—3

Овим се расписује стечај на ново отвореној срп. вероисповедној школи у Канарољном св. Ђурђу (тем. вармеђа).

Плата је учитељу 600 круна, 80 круна за повторну школу и перовођество, 8 круна паушала, 4 фата дрва за своју потребу и слободан стан.

Компетовати могу само оспособљени учитељи који су уједно положили испит из мађарског језика.

Молбенице се имају слати Месном Школском Одбору најдаље до 14. септембра који ће у тај дан избор обавити.

Из седнице Школског Одбора држане у Канарољном св. Ђурђу 20. јуна 1896.

Михајло Јовић
перовођа.

Серафим Журковић
јером. и председник школ. одбора.

Бр. 20. Шк. Одбора/ex 1896.

СТЕЧАЈ.

145 2—2

Овим се расписује стечај на упражњено место учитеља за I. и II. разр. централне мушке школе у Башахиду.

Са овим местом скончана је следећа плата: 450 фор. авр. сваке друге године 60 фор. авр. за повторну школу, 3. ланца (2000□к. ланац) прве класе ораће земље, на коју учитељ никакве порезне терете нема да сноси, слободан стан од две собе и кујне са баштом и огрева зимњег колико утреба.

Изабрани учитељ је дужан недељом и свецем при богослужењу леву певницу држати, а тако исто за време ускрњег поста средом и петком са децом у цркви бити, при јутрењу и служби појати.

Желити је, да се компетенти лично пре избора прикажу.

Рок је стечају 8. Септембар по ст. кал. 1896. кога ће се дана и избор пре подне у 11. сах. обавити.

Из Седнице Шк. Одбора, држане у Башахиду 4. (16.) Авг. 1896.

Петар Перић

парох председник м. шк. одбора.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од менеј изнађена и много пута одликована

патуирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 11—26

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима